

5. Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект та права людини, демократію і верховенство права від 17 травня 2024 року № 225 URL: <https://rm.coe.int/1680afae3c> (дата звернення: 08.02.2026).

6. Регламент (ЄС) Європейського Парламенту та Ради Європи, що встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту (Закон про штучний інтелект) від 13.06.2024 № 1689 URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj> (дата звернення 08.02.2026).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-674-4-25>

INTERNATIONAL TREATIES AS SOURCES OF MIGRATION LAW

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ ЯК ДЖЕРЕЛА МІГРАЦІЙНОГО ПРАВА

Bedrii M. M.

*PhD in Law, Associate Professor,
Attorney at Law,
Associate Professor at the Department
of History of State, Law and Political-
Legal Doctrines
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

Бедрій М. М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
адвокат,
доцент кафедри історії держави,
права та політико-правових учень
Львівський національний університет
імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Проблема міграції населення належить до найскладніших викликів ХХІ ст., який має значні переваги, але й також містить великі загрози [1]. З метою приведення міграційних процесів у безпечний стан в системі права сучасних держав сформувалася комплексна галузь – міграційне право. Україна не становить винятку, тому її міграційне право активно розвивається в умовах триваючої героїчної боротьби Збройних Сил проти російських злочинних військ. Як і кожна галузь українського права, міграційне право має відповідну систему джерел (форм) права, в якій провідне місце належить нормативно-правовим актам.

Крім законів та інших нормативно-правових актів, значний вплив на правове регулювання міграційних відносин мають міжнародні договори та судова практика. Міжнародний договір становить різновид нормативно-правового договору, укладеного за взаємною згодою кількома правотворчими суб'єктами, якщо в ньому закріплено

юридичні норми. Крім міжнародних договорів, існують також внутрішньодержавні нормативно-правові договори. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про міжнародні договори України» міжнародний договір України – це укладений у письмовій формі договір з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, чи міститься він в одному або декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо) [2].

Згідно зі ст. 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [3]. Хоча Україна визнає примат (перевагу) міжнародного права над нормами внутрішньодержавного законодавства, Конституція України в ієрархії джерел міграційного права все ж таки стоїть вище міжнародних договорів. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Основного Закону.

Як зазначалося вище, міжнародний договір може мати різні назви: договір, угода, пакт, протокол, конвенція, декларація тощо [4, с. 82]. Так, видатним документом у тому числі для міграційного права є Загальна декларація прав людини ООН 1948 р. Нею, зокрема, закріплено такі можливості, важливі для міграційних відносин: право на громадянство (ст. 15); право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави; покинути будь-яку країну, включаючи й свою власну, і повертатися у свою країну (ст. 13); шукати притулку від переслідувань в інших країнах і користуватися цим притулком (ст. 14); тощо [5].

Особливе значення серед міжнародних договорів мають конвенції, адже вони обов'язкові до виконання їхніми підписантами. Міграційні правовідносини в Україні регулюють такі конвенції: Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., Конвенція про статус біженців 1951 р., Міжнародна конвенція про ліквідацію усіх форм расової дискримінації 1966 р., Європейська конвенція про правовий статус трудових мігрантів 1977 р., Конвенція Ради Європи про заходи протидії торгівлі людьми 2005 р. та ін.

Цікавим різновидом міжнародного документу є також *директива*, значення якої може істотно зрости в разі вступу України до складу Європейського Союзу. Директиви видаються міжнародними організаціями та є обов'язковими для держав, які є членами відповідних організацій. Директива зобов'язує державу-члена протягом певного строку внести відповідні зміни у національне законодавство або іншим

чином імплементувати (ввести) її у свою правову систему. У разі невиконання імплементатії у встановлений термін директива вступає в дію на території держави автоматично [6, с. 103].

Характерною особливістю міграційного права в контексті міжнародних договорів є те, що для нього більшу вагомість у порівнянні з іншими галузями українського права мають двосторонні угоди, укладені між Україною та іншими державами. Йдеться, зокрема, про угоди про екстрадицію, реадмісію, визнання громадянства, зарахування страхового стажу та ін. Такі угоди регулюють конкретну сферу міграційних правовідносин та базуються на засаді взаємності держав-підписантів. Протилежною стороною двосторонньої угоди, що містить міграційно-правові норми, може бути не тільки конкретна держава, але й група держав, які становлять міждержавне об'єднання. Наприклад, у 2007 р. було підписано Угоду між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб [7].

Таким чином, міжнародні нормативно-правові договори становлять важливе джерело міграційного права. Ті договори, згоду на обов'язковість яких було надано Верховною Радою, становлять частину міграційного законодавства України. Провідне місце серед них посідають документи ООН, які визначають права й обов'язки мігрантів. Договори регіонального рівня (насамперед Ради Європи) визначають конкретні юридичні механізми у міграційних правовідносинах. У разі вступу України до Європейського Союзу існує перспектива реагування її правового поля на його директиви, а відтак змін у національному міграційному законодавстві. Крім того, варто відзначити більшу у порівнянні з іншими галузями українського права роль у міграційному праві двосторонніх угод, укладених між Україною та іншими державами (про реадмісію, екстрадицію, визнання громадянства тощо).

Література:

1. Бедрій М. Міграція населення та виклики правового регулювання в Україні. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні*: матер. XXVII звіт. наук.-практ. конф. (5–6 лютого 2021 р.): у 2-х ч. Ч. 1. Львів: Юридичний факультет ЛНУ імені Івана Франка, 2021. С. 233–235.
2. Про міжнародні договори України : закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4267>

4. Міжнародне право / за ред. М. В. Буроменського. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 336 с.

5. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.

6. Загальне адміністративне право / за заг. ред. І. С. Гриценка Київ : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.

7. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про радмісію осіб від 18 червня 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_851#Text

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-674-4-26>

**THE ROLE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL NORMS
IN ENSURING DISCIPLINARY RESPONSIBILITY
AND INTEGRITY OF POLICE OFFICERS**

**РОЛЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ НОРМ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

Boichuk M. M.

*External Postgraduate Student
at the Department
of Administrative Law
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Бойчук М. М.

*здобувач кафедри
адміністративного права
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Особливе значення адміністративно-правові норми мають у сфері дисциплінарної відповідальності поліцейських. Законодавством визначено вичерпний перелік дисциплінарних стягнень, процедуру проведення службового розслідування, строки притягнення до дисциплінарної відповідальності, а також права поліцейського на захист під час розгляду дисциплінарної справи. Це забезпечує дотримання принципу справедливості, запобігає можливим зловживанням з боку керівництва та гарантує захист прав працівників поліції [1].

Поряд із внутрішніми кадровими процедурами адміністративно-правові норми регламентують взаємодію Національної поліції України з іншими органами державної влади у сфері кадрових питань, зокрема щодо отримання погоджень, направлення на навчання, участі в міжві-